

DIREKTIVA 96/71/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 16. decembra 1996

o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti členov 57(2) in 66 Pogodbe, ob upoštevanju predloga Komisije⁽¹⁾, ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora⁽²⁾, v skladu s postopkom, določenim v členu 189b Pogodbe⁽³⁾,

(1) ker je v skladu s členom 3(c) Pogodbe eden od ciljev Skupnosti odpravljanje ovir za prosti pretok oseb in storitev med državami članicami

(2) ker so v skladu s Pogodbo za opravljanje storitev prepovedane vse omejitve na podlagi zahtev glede državljanstva ali bivališča po koncu prehodnega obdobja

(3) ker dokončna vzpostavitev notranjega trga ponuja dinamično okolje za čezmejno opravljanje storitev, zaradi česar vse več podjetij napotuje svoje delavce na delo v tujino, da opravljajo delo na ozemlju države članice, ki ni država, v kateri so običajno zaposleni

(4) ker ima opravljanje storitev lahko obliko bodisi izvajanja dela s strani nekega podjetja na lasten račun in pod lastnim vodstvom na podlagi pogodbe, sklenjene med tem podjetjem in pogodbenico, kateri so storitve namenjene, bodisi posredovanje dela delavcev, v okviru javnega ali zasebnega naročila

(5) ker je za uveljavljanje čezmejnega opravljanja storitev potreben obstoj lojalne konkurence in ukrepov, ki varujejo spoštovanje pravic delavcev

(6) ker se z čezmejnostjo delovnega razmerja pojavijo problemi glede tega, katero pravo se uporablja za to delovno razmerje; ker je v interesu pogodbenic, da opredelijo pogoje, ki urejajo predvideno delovno razmerje

(7) ker je **Rimska konvencija z dne 19. junija 1980 o veljavnem pravu v obligacijskih razmerjih**⁽⁴⁾, ki jo je podpisalo 12 držav članic, v večini držav članic začela veljati 1. aprila 1991

⁽¹⁾ UL št. C 225, 30. 8. 1991, str. 6 in

UL št. C 187, 9. 7. 1993, str. 5.

⁽²⁾ UL št. C 49, 24. 2. 1992, str. 41

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 10. februarja 1993 (UL št. C 72, 15. 3. 1993, str. 78), Skupno stališče Sveta z dne 3. junija 1996 (UL št. C 220, 29. 7. 1996, str. 1) in Sklep Evropskega parlamenta z dne 18. septembra 1996 (še ni objavljen v Uradnem listu). Sklep Sveta z dne 24. septembra 1996.

⁽⁴⁾ UL št. L 266, 9. 10. 1980, str. 1.

(8) ker člen 3 te konvencije predvideva, da pogodbene stranke praviloma same izberejo veljavno pravo; ker se takrat, kadar ni izbrano, v skladu s členom 6(2) v zvezi s pogodbo uporablja pravo države, v kateri delavec pri izvajanju pogodbe običajno opravlja delo, tudi če je začasno zaposlen v drugi državi, ali, če delavec običajno ne opravlja svojega dela v nobeni državi, pravo države, v kateri se nahaja poslovna enota, ki ga je najela, razen če je iz celote okoliščin razvidno, da je pogodba tesneje povezana z drugo državo in se v tem primeru za pogodbo uporablja pravo te države

(9) ker v skladu s členom 6(1) navedene konvencije izbira prava pogodbenic ne sme imeti za posledico prikrajšanja delavca za varstvo, ki mu ga zagotavljajo prisilni predpisi, ki bi se jih uporabljalo na podlagi odstavka 2 navedenega člena, če izbire ne bi bilo

(10) ker člen 7 omenjene konvencije določa, da hkrati s pravom, določenim, da se ga uporabi, lahko ob upoštevanju nekaterih pogojev veljajo tudi prisilni predpisi druge države, zlasti prava države članice, na ozemlje katere je delavec začasno razporejen

(11) ker navedena konvencija v skladu z načelom prednosti prava Skupnosti, določenim v njenem členu 20, ne vpliva na uporabo določb, ki za posamezni primer določijo kolizijsko normo v obligacijskem razmerju in ki jih ali jih bodo vsebovali akti institucij Evropskih skupnosti ali nacionalna zakonodaja, usklajena skozi izvajanje takih aktov

(12) ker zakonodaja Skupnosti ne izključuje, da države članice uporabljajo svojo zakonodajo ali kolektivne pogodbe, sklenjene med delodajalci in delavci, za vse osebe, zaposlene, četudi le začasno, na njihovem ozemlju, tudi če ima delodajalec sedež v drugi državi članici; ker pravo Skupnosti državam članicam ne prepoveduje, da z ustreznimi sredstvi zagotavljajo upoštevanje takih določb

(13) ker mora biti zakonodaja držav članic usklajena, tako da je določeno jedro prisilnih predpisov glede minimalne zaščite, ki jih morajo v državi gostiteljici spoštovati delodajalci, ki napotujejo svoje delavce, da opravijo začasno delo na ozemlju države članice, kjer se opravlja storitev; ker je tako uskladitev mogoče doseči le skozi zakonodajo Skupnosti

(14) ker bi moral tisti, ki opravlja storitve, spoštovati "trdno jedro" jasno opredeljenih zaščitnih pravil ne glede na trajanje napotitve delavca

(15) ker bi bilo treba določiti, da se v nekaterih jasno opredeljenih primerih montaže in/ali vgradnje določbe o minimalni plači ali o minimalni dolžini plačanega letnega dopusta ne uporabljajo

(16) ker bi morala obstajati tudi določena fleksibilnost pri uporabi določb o minimalni plači ali minimalni dolžini plačanega letnega dopusta; ker lahko država članica v primeru, kadar napotitev na tako delo ni daljša od enega meseca, pod določenimi pogoji odstopa od določb o minimalni plači ali predvidi možnost odstopanja v kolektivnih pogodbah; ker lahko države članice takrat, kadar je obseg dela, ki ga je treba opraviti, zanemarljiv, odstopajo od določb o minimalni plači ali minimalni dolžini plačanega letnega dopusta

(17) ker prisilni predpisi o minimalni zaščiti, ki veljajo v državi gostiteljici, ne smejo onemogočati uporabe pogojev za delo in zaposlitev, ki so za delavce ugodnejši

(18) ker bi bilo treba ohraniti načelo, da podjetje, s sedežem zunaj Skupnosti, ne sme biti obravnavano bolj ugodno kot podjetje, s sedežem na ozemlju Skupnosti

(19) ker ta direktiva, ne da bi to vplivalo na druge določbe zakonodaje Skupnosti, nima za posledico obveznosti, da se pravno prizna obstoj podjetij za začasno zaposlovanje, niti ne preprečuje državam članicam, da bi uporabljale svojo zakonodajo, ki zadeva posredovanje dela delavcev in podjetja za začasno zaposlovanje, kadar gre za podjetja, ki nimajo sedeža na njihovem ozemlju vendar so na njem dejavna v okviru opravljanja storitev

(20) ker ta direktiva na vpliva niti na sporazume, ki jih Skupnost sklene s tretjimi državami, niti na zakonodajo držav članic v zvezi z dostopom izvajalcev storitev iz tretjih držav na njihovo ozemlje; ker ta direktiva prav tako ne vpliva na nacionalno zakonodajo, ki zadeva vstop, bivanje in dostop do zaposlitve delavcev iz tretjih držav

(21) ker Uredba Sveta (EGS) 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družine, ki se gibljejo znotraj Skupnosti⁽⁵⁾ opredeljuje, katere določbe se uporabljajo v zvezi z dajatvami in prispevki za socialno zavarovanje

(22) ker ta direktiva na vpliva na zakonodajo držav članic v zvezi s kolektivnim ukrepanjem za obrambo poklicnih interesov

(23) ker morajo pristojna telesa v različnih državah članicah pri uporabi te direktive med seboj sodelovati; ker morajo države članice predvideti ustrezna pravna sredstva za primere nespoštovanja te direktive

(24) ker je treba zagotoviti korektno uporabo te direktive in v ta namen poskrbeti za tesno sodelovanje med Komisijo in državami članicami

(25) ker mora Komisija najpozneje v petih letih po sprejetju te direktive pregledati podrobne predpise za izvajanje te direktive in, kadar je primerno, predlagati potrebne spremembe

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za podjetja s sedežem v kateri od držav članic, ki v okviru čezmejnega opravljanja storitev napotijo delavce v skladu s členom 3 na ozemlje katere od držav članic.

2. Ta direktiva se ne uporablja za posadke podjetij trgovske mornarice.

3. Ta direktiva se uporablja, kolikor podjetja iz odstavka 1 uporabljajo katerega od naslednjih čezmejnih ukrepov:

⁽⁵⁾ UL št. L 149, 5. 7. 1971, str. 2, Posebna izdaja 1971 (II), str. 416. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 3096/95 (UL št. L 335, 30. 12. 1995, str. 10)

- (a) napotijo delavce na ozemlje katere od držav članic na lasten račun in pod lastnim vodstvom na podlagi pogodbe, sklenjene med podjetjem, ki je delavce napotilo in pogodbenico, kateri so storitve namenjene, pod pogojem, da v času napotitve obstaja delovno razmerje med podjetjem, ki delavca napoti in delavcem; ali
- (b) napotijo delavce v ustanovo ali podjetje, ki je v lasti skupine na ozemlju katere od držav članic, pod pogojem, da v času napotitve obstaja delovno razmerje med podjetjem, ki delavca napoti in delavcem; ali
- (c) kot podjetje ali agencija za začasno zaposlovanje posredujejo delo delavca podjetju uporabniku, s sedežem ali dejavnem na ozemlju katere od držav članic, pod pogojem, da v času napotitve obstaja delovno razmerje med podjetjem ali agencijo za začasno zaposlovanje in delavcem.

4. Podjetja, s sedežem v državi, ki ni članica, ne smejo biti obravnavana bolj ugodno kot podjetja, s sedežem v kateri od držav članic.

Člen 2 **Opredelitev**

1. Za namene te direktive pomeni "napoteni delavec" delavca, ki za omejen čas opravlja delo na ozemlju države članice, ki ni država, v kateri običajno dela.

2. Za namene te direktive je opredelitev delavca tista, ki se uporablja v zakonodaji države članice, na katere ozemlje je delavec napoten.

Člen 3 **Določbe in pogoji za zaposlitev**

1. Države članice poskrbijo, da ne glede na to, katera zakonodaja se uporablja za delovno razmerje, podjetja iz člena 1(1) zagotovijo delavcem, ki so napoteni na njihovo ozemlje, pogoje za delo in zaposlitev v zvezi z naslednjimi zadevami, ki so urejene v državi članici, v kateri se opravlja delo:

- z zakonom ali drugim predpisom in/ali
- s kolektivnimi pogodbami ali arbitražnimi odločbami, razglašenimi za splošno veljavne v smislu odstavka 8, kolikor zadevajo dejavnosti, omenjene v prilogi:
 - (a) maksimalni delovni čas in minimalni počitek;
 - (b) minimalni plačani letni dopust;
 - (c) minimalne urne postavke, tudi za nadurno delo; ta točka se ne uporablja za programe dodatnega kolektivnega pokojninskega zavarovanja;
 - (d) pogoje za posredovanje dela delavcev, zlasti kadar gre za delavce, ki jih zagotovijo podjetja za začasno zaposlovanje;
 - (e) (e)zdravje, varnost in higiena pri delu;
 - (f) varnostni ukrepi glede pogojev za delo in zaposlitev za noseče ženske ali ženske, ki so pred kratkim rodile, za otroke in mlade;
 - (g) enako obravnavanje moških in žensk in druge določbe o nediskriminiranju.

V tej direktivi je koncept minimalnih urnih postavk iz odstavka 1 točke (c) opredeljen z nacionalno zakonodajo in/ali prakso države članice na katere ozemlje je delavec napoten.

2. Kadar gre za osnovno montažo in/ali prvo vgradnjo, če je ta sestavni del pogodbe o dobavi blaga in je nujna za to, da se dobavljeno blago pripravi za uporabo ter jo opravljajo usposobljeni

delavci in/ali strokovnjaki dobavitelja, se prvi pododstavek odstavka 1(b) in (c) ne uporablja, če napotitev ne traja več kot osem dni.

Ta določba se ne uporablja za dejavnosti na področju gradbeništva, navedene v prilogi.

3. Po posvetovanju s socialnimi partnerji se lahko države članice v skladu s svojo tradicijo in prakso odločijo, da ne bodo uporabljale prvega pododstavka odstavka 1(c) v primerih iz člena 1(3)(a) in (b), če napotitev ne traja več kot en mesec.

4. Države članice lahko v skladu z nacionalno zakonodajo in/ali prakso določijo, da je mogoče odstopati od prvega pododstavka odstavka 1(c) v primerih iz člena 1(3)(a) in (b) kot tudi od sklepov držav članic v smislu odstavka 3 tega člena, v skladu s kolektivno pogodbo v smislu odstavka 8 tega člena v zvezi z enim ali več sektorji, kadar napotitev ne traja več kot en mesec.

5. Države članice lahko predvidijo, da je mogoče odobriti odstopanje od prvega pododstavka odstavka 1(b) in (c) v primerih iz člena 1(3)(a) in (b), če to opravičuje dejstvo, da je obseg dela, ki ga je treba opraviti, zanemarljiv.

Države članice, ki izkoristijo možnost iz prvega pododstavka, opredelijo merila, ki jim mora delo, ki ga je treba opraviti, ustrezati, da ga je mogoče šteti za "zanemarljivo".

6. Trajanje napotitve se izračuna na podlagi primerjalnega obdobja enega leta od začetka napotitve.

Pri takem izračunu se upošteva vse prejšnje dobe, ko je to delo opravljal kak napoten delavec.

7. Odstavki od 1 do 6 ne onemogočajo uporabe za delavce ugodnejših pogojev za delo in zaposlitev.

Šteje se, da so posebni dodatki, ki sodijo k napotitvi, del minimalne plače, razen če so izplačani kot povračilo za stroške, ki dejansko nastanejo zaradi napotitve, denimo potni stroški in stroški za stanovanje in hrano.

8. "Kolektivne pogodbe ali arbitražne odločbe, razglašene za splošno uporabne" pomenijo kolektivne pogodbe ali arbitražne odločbe, ki jih morajo spoštovati vsa podjetja na zadevnem geografskem območju in poklicu ali panogi.

Če ni sistema za razglasitev kolektivnih pogodb ali arbitražnih odločb za splošno veljavne v smislu prvega pododstavka, se lahko države članice odločijo, da izhajajo iz:

- kolektivnih pogodb ali arbitražnih odločb, ki imajo splošen učinek za vsa podobna podjetja na zadevnem geografskem območju in poklicu ali panogi in/ali
- kolektivne pogodbe, sklenjene med najbolj reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev na nacionalni ravni in ki se jih uporablja na ozemlju celotne države, pod pogojem, da njihova uporaba s strani podjetij iz člena 1(1) zagotavlja v zadevah, navedenih v prvem pododstavku odstavka 1 tega člena, enako obravnavanje v teh podjetjih in v drugih podjetjih iz tega pododstavka, ki so v podobnem položaju.

Šteje se, da gre za enako obravnavanje v smislu tega člena, če nacionalna podjetja v podobnem položaju:

- imajo v kraju, za katerega gre, ali v zadevni panogi enake obveznosti kot podjetje, ki je delavca napotilo, v zvezi z zadevami, navedenimi v prvem pododstavku odstavka 1 tega člena, in
- če morajo izpolnjevati take obveznosti z enakimi učinki.

9. Države članice lahko predvidijo, da morajo podjetja iz člena 1(1) delavcem iz člena 1(3)(c) zagotoviti pogoje za delo in zaposlitev, ki se uporabljajo za začasno zaposlene delavce v državi članici, v kateri se izvaja delo.

10. Ta direktiva ne onemogoča državam članicam, da uporabljajo v skladu s Pogodbo za nacionalna podjetja in za podjetja iz drugih držav, na podlagi enakega obravnavanja:

- pogoje za delo in zaposlitev za druge zadeve kot za tiste, navedene v prvem pododstavku odstavka 1, kolikor gre za predpise na področju javnega reda,
- pogoje za delo in zaposlitev, opredeljene v kolektivnih pogodbah ali arbitražnih odločbah v smislu odstavka 8 in v zvezi z drugimi dejavnostmi, kot so navedene v tej prilogi.

Člen 4

Sodelovanje pri obveščanju

1. Države članice imenujejo za potrebe izvajanja te direktive v skladu z nacionalno zakonodajo in/ali prakso enega ali več uradov za sodelovanje ali enega ali več pristojnih nacionalnih organov.

2. Države članice poskrbijo za sodelovanje med javnimi organi, ki so v skladu z nacionalno zakonodajo odgovorni za spremljanje pogojev za delo in zaposlitev iz člena 3. To sodelovanje obsega predvsem odgovarjanje na utemeljene prošnje teh organov za informacije o čezmejnem posredovanju dela delavcem, tudi o očitnih zlorabah ali morebitnih primerih nezakonitih čezmejnih dejavnostih.

Komisija in javni organi iz prvega pododstavka tesno sodelujejo, da preučijo morebitne težave, ki bi lahko nastale pri uporabi člena 3(10).

Administrativno pomoč si med seboj nudijo brezplačno.

3. Vsaka država članica sprejme ustrezne ukrepe, da so informacije o pogojih za delo in zaposlitev iz člena 3 vsesplošno dostopne.

4. Vsaka država članica uradno obvesti vse druge države članice in Komisijo o uradih za sodelovanje in/ali o pristojnih državnih organih iz odstavka 1.

Člen 5

Ukrepi

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za primere nespoštovanja te direktive.

Zagotovijo zlasti, da so delavcem in/ali njihovim zastopnikom na voljo primerni postopki za uveljavljanje obveznosti iz te direktive.

Člen 6
Sodna pristojnost

Za uveljavitev pravice do pogojev za delo in zaposlitev iz člena 3, je mogoče v državi članici, na katere ozemlje je ali je bil delavec napoten, začeti sodni postopek, ne da bi to vplivalo, kjer je to uporabno, na pravico do sprožitve sodnega postopka v drugi državi na podlagi obstoječih mednarodnih konvencij o sodni pristojnosti.

Člen 7
Izvajanje

(1) Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 16. decembra 1999. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa naj sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 8
Pregled Komisije

Komisija bo najpozneje do 16. decembra 2001 pregledala, kako se uporablja ta direktiva, da bi Svetu predlagala potrebne spremembe, če bi bilo primerno.

Člen 9

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 16. december 1996

Za Evropski parlament
Predsednik
K. HÄNSCH

Za Svet
Predsednik
I. YATES

PRILOGA

Med ukrepe, navedene v členu 3(1), druga alineja, sodijo vsa gradbena dela v zvezi z gradnjo, popravili, vzdrževanjem, spreminjanjem ali rušenjem zgradb in zlasti naslednja dela:

1. izkopi
2. zemeljska dela
3. gradnja v ožjem pomenu besede
4. montaža in demontaža montažnih elementov
5. napeljave ali instalacije
6. predelave
7. prenova
8. popravila
9. demontažna dela
10. rušenje
11. vzdrževanje
12. manjša vzdrževalna dela, pleskanje in čiščenje
13. sanacijska dela.